

Kunnan koululaitoksen vaiheita

Kansakouluasetus 1866

- Syksyllä 1868 aloitettiin Niemisveden Hautalan talossa yksityinen kansakoulu opettaja Kempaksen toimiessa opettajana. Tämän koulun toiminta päättyi kahden vuoden kuluttua
- 1865 annettiin Suomen ensimmäinen kunnallisasetus ja 1866 kansakouluasetus, joka velvoitti kuntia perustamaan ”ylhäisempiä” kansakouluja.
- 23.3.1878 kuntakokous päätti jättää koulun perustamisen sikseen.
- 17.3.1879 kuntakokous päätti kuitenkin koulun perustamisesta tyttöjä ja poikia varten. Opettajan palkaksi päätettiin antaa joka talosta yksi kuorma halkoja, vapaa valo ja 10 tynnyriä rukiita makasiinista.
- 29.9.1879 laaditun pöytäkirjan mukaan koulun perustaminen päätettiin siirtää kuitenkin tuleviin aikoihin ja kunnan kamarit hyyrättiin muihin tarkoituksiin.
- 5.5.1882 joutui kunta antamaan selityksen kuvernöörille Julius Moksun ja Otto Sipilän valituksesta.
- Valitus kuitenkin hyväksyttiin ja kuvernööri velvoitti 1000 mk:n uhkasakolla koulun perustamiseen.
- Koulu alkoi 3.9.1883 Niemisveden Tenhusella, jolloin kouluun kirjattiin 24 oppilasta eri puolilta Ähtäriä. Ensimmäiseksi oppilaaksi kirjattiin Julius Sipilä koko johtokunnan läsnä ollessa. Samana päivänä pidetyssä kokouksessa oppilaille päätettiin myöntää kuitenkin kahden viikon perunainkaivuloma ja lupapäivä 28.9. Vaasan radan vihkimisen johdosta. Kuntakokous hyväksyi lukusuunnitelman.
- Ähtäriin ensimmäinen koulu rakennettiin Riihimäelle kirkonkylässä ja vihittiin 28.9.1895.
- 1.10.1906 Kirkonkylän koulu muuttui 2-opettajiseksi..

Vasta vuonna 1891 kuntakokoukselta pyydettiin uusia kouluja

- 12.9.1892 Myllymäen koulu aloitti toimintansa Myllymäen talossa. Koulurakennus valmistui 1897. Koulu toimi Yksityisenä kouluna 1920 saakka. Kunnallistamisen yhteydessä perustettiin Rämälän koulu.
- 2.3.1894 pidettiin Niemisveden koulun perustamiskokous ja koulu aloitti samana syksynä Makkosen talossa. Kuvernöörin luvalla saatiin pitää arpajaiset.
- 19.5.1895 Peränteen koulun perustamiskokous Suihkon talossa, jossa koulu aloitti toimintansa 22.9. samana vuonna. Kouluun kirjattiin 24 oppilasta, joista 15 siirrettiin toiselle luokalle jo syyslukukauden jälkeen.
- 30.3.1896 pidettiin Ähtärinrannan koulun perustamiskokous kauppias Hagelbergin kamarissa ja koulu aloitti toimintansa samana syksynä hyyryhuoneissa Herman Ollikaisen talossa.

VUODEN 1898 PIIRIJAKOASETUS

- Vuoden 1898 piirijakoasetus oli maamme ensimmäinen kouluvelvollisuussäännös. Asetuksen mukaan kunta oli velvollinen jakamaan alueensa koulupiireihin siten, ettei kenenkään piirin alueella asuvan koululapsen matka ylittäisi viittä kilometriä. Koulun rakentamisvelvollisuus kunnalle tuli vain siinä tapauksessa, että kouluun pantavaksi ilmoitettiin 30 lasta. Alakoulujen ja jatkokoulujen perustaminen jäi kuntien vapaaehtoisuuden varaan.
- Pohjana piiriäolle olivat olemassa olevat koulut, joita olivat siis Kirkonkylän, Niemisveden, Peränteen ja Ähtärinrannan kunnalliset kansakoulut sekä Myllymäen yksityinen kansakoulu. Lisäksi Inhan tehtailla toimi patruuna Keiknerin ylläpitämä pienten lasten koulu.
- Inhan koulu (myöh. Ruhan koulu) perustettiin v. 1903 ja oma koulurakennus valmistui 1907.
- Inhan piiri jaettiin, kun isännistö oli muuttanut pikkulasten koulun ylemmäksi kansakouluksi v. 1917. Koulu toimi yksityisenä vuoteen 1920 saakka.
- Vielä ennen yleisen oppivelvollisuuslain antamista perustettiin kansakoulu Katajamäelle vuonna 1920. Koulu toimi Käkisalmen kunnalliskotina joulukuusta 1939 syyskuuhun 1940.

VUODEN 1921 YLEINEN OPPIVELVOLLISUUSLAKI

• Vuonna 1921 säädettiin yleinen oppivelvollisuuslaki. Sen mukaan kaikki 7 – 16 vuotiaat lapset olivat oppivelvollisia. Kansakoulusta tuli kuusivuotinen: kaksi alinta luokkaa muodosti alakoulun, joka voi olla kiinteä 36-viikkoinen tai kiertävä 18-viikkoinen. Oppilaiden oli kansakoulun jälkeen käytävä kaksi vuotta jatkokoulua, joka maaseudulla voitiin järjestää vähintään 100 tuntia lukuvuodessa käsittävänä kurssina.

• Ähtärissä toimi jo oppivelvollisuuslain säätämiseen mennessä 10 kansakoulua. Vuoteen 1937 mennessä perustettiin seuraavat kansakoulut:

Korsumäki 1921

Vääräkoski 1921

Sipilä 1922

Huikuri 1926

Alastaipale 1926

Mäkisalo 1927

Vuorimäki 1937

Tuhkio 1937

Inhan asema 1946

Kuntien yhteisinä kouluina perustettiin:

Töysän ja Ähtärin yhteisenä Suutalan koulu 1927

Soinin ja Ähtärin yhteisenä Kolunkylän koulu

Keuruun ja Ähtärin yhteisenä Välkyn koulu

Viimeisenä kyläkouluista on perustettu Inhan aseman koulu v. 1946, jonka piiri erotettiin Kirkonkylän piiristä. Nykyinen koulurakennus valmistui v. 1953

KYLÄKOULUJEN LAKKAUTTAMINEN

Kyläkoulujen lakkauttaminen Ähtärissä on tapahtunut seuraavassa aikajärjestyksessä:

Niemisvesi 1960, Korsumäki 1965, Mäkisalo 1965, Vuorimäki 1965, Sipilä 1966, Rämälä 1967, Tuhkio 1968, Katajamäki 1970, Ruha 1978, Vääräkoski 1978, Huikuri 1992, Alastaipale 2005, Ähtärinranta 2006 ja Inhan aseman koulu 2007.

Lyhennelmän koonnut: Kalevi Ihamäki